

Verslag van de 99^e vergadering van de ledenraad van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, gehouden op zaterdag 4 juli 2020 via livestream.

1. Aanwezig tijdens de vergadering van de ledenraad

Er deden 47 gekozen ledenvertegenwoordigers en 7 bestuursleden mee aan deze eerste ledenraadvergadering via livestream (zie de bijlage voor de lijst van aanwezigen). Voorzitter Jeroen Dijsselbloem zat de vergadering voor en Sandra Barbé notuleerde.

2. Proces

Veel vragen van ledenvertegenwoordigers zijn voorafgaand beantwoord, zowel schriftelijk als mondeling tijdens de verschillende vragenuurtjes die ook digitaal zijn gehouden. Daarnaast is er een webinar georganiseerd over de stikstofproblematiek. Vragen die gesteld zijn gedurende de uitzending zijn zo veel mogelijk direct beantwoord. Onbeantwoorde vragen zijn daags na deze vergadering alsnog schriftelijk van een antwoord voorzien.

3. Actualiteiten

De ledenraad wordt bijgepraat over de impact van de coronacrisis op Natuurmonumenten. Veel publiek trok in het eerste weekend van de lockdown naar de natuurgebieden, waardoor de vereniging voor het eerst in haar geschiedenis de oproep moest doen om thuis te blijven. Zowel rond de natuurgebieden voor de bezoekers, als op ICT-vlak voor de thuiswerkende medewerkers zijn snel diverse maatregelen genomen om alles in goede banen te leiden. De financiële impact van de Coronacrisis bedraagt voor Natuurmonumenten naar verwachting rond de € 2 miljoen; met name door gemiste inkomsten. Daartegenover staat een besparing van circa € 1 miljoen vanwege het doorvoeren van kostenbesparingen. Geprobeerd zal worden om nogmaals dit bedrag te besparen, gewaakt wordt daarbij voor negatieve gevolgen op de langere termijn. Langzaamaan worden activiteiten voor publiek weer opgestart waarbij de RIVM-richtlijnen strikt worden gevolgd. Verder gaat de campagne 'Groeten uit Nederland' van start waarbij herwaardering en herontdekking van de Nederlandse natuur centraal staat.

4. Stikstof

Kort wordt teruggeblikt op het webinar dat over dit onderwerp gehouden is. Gerefereerd wordt aan de belangrijke uitspraak van de Raad van State (mei 2019). Natuurmonumenten zet er op in om dit als een kans te zien voor het realiseren van een betere en een toekomstbestendige landbouw. Inzet is het aanzienlijk omlaag brengen van de stikstofuitstoot, waarbij alle sectoren die stikstof uitstoten een bijdrage leveren. Daarnaast is het oplossen van het stikstofprobleem een ruimtelijke opgave in samenhang met de Natura 2000-gebieden. De vereniging wil doorgaan met de verbeteringslag van de natuurwaarden. Natuurmonumenten werkt hier voor en achter de schermen aan door, onder andere, het voeren van gesprekken, het aangaan van coalities, het laten zien van de natuurgevolgen en het schrijven van opiniestukken. Het ministerie van LNV heeft onlangs een voorstel gedaan om het stikstofprobleem aan te pakken. Gestreefd wordt naar een vermindering van de uitstoot van 26% in 2030. Er wordt geïnvesteerd in natuur en gestart met gebiedsprocessen waarbij gewerkt wordt aan integrale oplossingen rond de Natura 2000-gebieden. Daarnaast heeft een adviescollege onder leiding van de heer Remkes diverse aanbevelingen gedaan, waaronder een ambitieuzere reductie van de uitstoot. De inzet van de vereniging is erop gericht zoveel mogelijk adviezen van dit college over te laten nemen.

5. Verslag van de vorige ledenraadvergadering (16 november 2019)

Besluit: het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

6. Jaarverslag en jaarrekening 2019

De financiële cijfers over 2019 worden gepresenteerd. Daarbij wordt een analyse gegeven van de resultaten over 2019. Ten opzichte van de begroting is het resultaat over 2019 € 2,7 miljoen gunstiger uitgevallen. Mee- en tegenvallers die daaraan ten grondslag liggen passeren de revue. Meevallers zijn onder andere lagere loonkosten, lagere kosten voor uitbesteed werk, hogere inkomsten uit contributies en donaties, hogere subsidies en lagere eigen bijdrage aan projecten. Tegenvallers zijn onder andere de versnelde afschrijving van activa in verband met de verhuizing van het landelijk kantoor, ongunstiger resultaat van verwervingen, minder inkomsten uit erfstellingen en legaten en een lagere netto-opbrengst uit de verkoop van gebouwen.

Vervolgens worden de verschillen met de begroting en de cijfers over 2018 verklaard. Inkomsten en bestedingen vielen lager uit dan begroot, respectievelijk € 17 en € 26 miljoen. De verschillen worden voornamelijk verklaard door minder aankoop van gronden en lagere volumes van projecten. Het saldo van financiële baten en lasten viel € 17 miljoen gunstiger uit dan begroot. Na een negatief rendement in 2018, door een negatief sentiment op de aandelenmarkten in december 2018, hebben de markten zich begin 2019 hersteld. Dit herstel heeft zich doorgezet naar sterk stijgende koersen over heel 2019. Uiteindelijk leverde dit een positief resultaat op in de jaarrekening van € 20,4 miljoen. Van dit positieve resultaat is per saldo € 5,2 miljoen toegevoegd aan de bestemmingsreserve en is er per saldo € 3,6 miljoen uit de bestemmingsfondsen onttrokken ter dekking van bestedingen. Uiteindelijk resulteerde dit in een toevoeging van € 19,1 miljoen aan de reserve als bron van inkomsten. Voor de interne bedrijfsvoering stuurt Natuurmonumenten op het saldo na bestemmingsfondsen en reserves, waarbij uitgegaan wordt van een in de begroting vastgestelde bijdrage uit het vermogen. Die vastgestelde bijdrage wijkt echter af van het daadwerkelijk resultaat op het vermogen. Dit rendement is aanzienlijk gunstiger uitgevallen waardoor het saldo waarop gestuurd wordt op € 2,7 miljoen positief uitkwam. Dit bedrag komt terug in de eerder getoonde watervalgrafiek. Het balanstotaal is met € 21 miljoen gestegen ten opzichte van 2018. De belangrijkste oorzaak daarvan is de gestegen waarde van de investeringsportefeuille.

Vervolgens wordt ingegaan op de impact van de vereniging. Zoals te lezen is in het jaarverslag zijn diverse natuursuccessen bereikt, cultureel erfgoed gerestaureerd en is de betalende achterban vergroot.

Gevraagd wordt hoe het kan dat de kosten voor het zijn van goed beheerder lager zijn uitgevallen dan begroot, maar de kwaliteitsdoelstelling is achtergebleven. Geantwoord wordt dat de kwaliteitsdoelstelling niet alleen afhankelijk is van het beheer dat de vereniging voert, maar ook van de omstandigheden, waaronder bijvoorbeeld de uitstoot van stikstof. Natuurmonumenten heeft hier dus maar voor een deel invloed op. Een en ander moet dus niet gelezen worden alsof er slechter beheerd is dan in de jaren daarvoor. Een lagere uitgave is meer een resultante van alle kosten en baten. Verder wordt gevraagd naar de acties die in gang worden gezet om de daling van het aantal leden tegen te gaan. Er wordt uiteengezet dat de achterban aan het groeien is, de opbouw verandert echter wel. Mensen verbinden zich korter aan de vereniging dan voorheen en kiezen niet direct voor een langlopend lidmaatschap (maar vaker voor incidentele donaties), hoewel ook hier een groei te zien is. Opgemerkt wordt dat het steeds lastiger wordt om in te schatten op hoeveel steun er gerekend kan worden en dat de kosten van ledenwerving steeds hoger worden. Geantwoord wordt dat Natuurmonumenten een norm voor verwervingskosten (22%) hanteert. Daarmee zitten we qua investeringen aan de onderkant van de markt. Ondanks de verschuiving van leden naar donateurs is de vereniging nog steeds zeer kostenefficiënt. Dit is onder andere te danken aan de digitalisering. Over de aanpak rond ledenbehoud (mix van emotionele binding en korting/ voordeel) is veel te vertellen en voorgesteld wordt hier een bijeenkomst over te organiseren. Gevraagd wordt of er een moment is waarop het evenwicht tussen beheer en bewaren aan de ene kant en genieten en gebruiken aan de andere kant in onbalans raakt en wat de vereniging daar dan aan gaat doen. Geantwoord wordt dat het zoeken van deze balans continu aan de orde is, een uitdaging waarbij zonering van de gebieden een grote rol speelt.

Besluit: Het jaarverslag wordt goedgekeurd en de ledenraad verleent decharge aan het bestuur over het in 2019 gevoerde beleid.

Afspraak: Over de manier waarop leden worden geworven en behouden wordt voor de ledenvertegenwoordigers een bijeenkomst georganiseerd.

7. Vereniging

7.1 Enkele highlights ledencommissies

Onder dit agendaonderdeel worden nieuws en initiatieven vanuit de ledencommissies gedeeld. Dit keer wordt verteld over de nieuwe vorm van samenwerking tussen ledencommissies Noord-Holland en Utrecht & Vechtplassen. Peter Tan (Noord-Holland) vertelt over de gezamenlijke werkgroep van beide ledencommissies die is ingesteld. Deze werkgroep zal zich bezighouden met gebiedsoverstijgende thema's, zoals verstedelijking en recreatie en het benutten van kansen. Mike Kortekaas (Utrecht & Vechtplassen) vertelt over de natuur die onder druk staat, voornamelijk vanuit de steden richting de 'tussenliggende' natuur. De werkgroep gaat ideeën aandragen, met de achterban in gesprek en bijeenkomsten ondersteunen. Naast een afvaardiging van beide ledencommissies zal de

werkgroep bestaan uit belangstellende leden met een specifieke deskundigheid. Ledenvertegenwoordigers worden uitgenodigd zich aan te sluiten bij dit initiatief.

Jeroen Dijsselbloem vindt deze manier van samenwerken positief en inspirerend. Het is waardevol om grensoverstijgend samen te werken. Waarbij wel aandacht moet zijn voor een goede en ondersteunende samenwerking met de beheereenheden, waarbij er geen sprake mag zijn van zijsturing. Het management blijft verantwoordelijk voor de operatie en de aansturing daarvan. Onderdeel van de afspraken is dat Noord-Hollandse leden, woonachtig in dit gebied of om andere redenen betrokken, ook kunnen deelnemen aan de door de ledencommissie Utrecht & Vechtplassen ingerichte klankbordgroep Vechtplassen. De samenwerking tussen beide ledencommissies kent geen gedetailleerde afspraken maar zal in de komende tijd verder vorm krijgen.

7.2 Lidmaatschapsprijzen

De ledenraad wordt geïnformeerd over de nieuwe lidmaatschapsprijzen 2021 (het minimum contributiebedrag). Per januari 2021 is de minimale bijdrage om lid te kunnen zijn van de vereniging vastgesteld op € 32,50. Dit is in lijn met het beleid dat door de ledenraad is vastgesteld (mei 2019). In de praktijk wordt er op ingezet om mensen voor een hoger bedrag (€ 5,00 per maand en zodoende € 60,00 per jaar) lid te laten worden. Het nieuwe lidmaatschapsmodel (per januari 2021) waar de ledenraad eerder over is geïnformeerd wordt stap voor stap geïntroduceerd. In eerste instantie voor de nieuwe instroom, maar op termijn zal ook bestaande leden worden voorgesteld over te stappen op deze nieuwe lidmaatschapsvormen.

Gevraagd wordt of er ook gekeken is naar een scholieren- of studententarief. Geantwoord wordt dat dit inderdaad het geval is. De prijs van het lidmaatschap blijkt in de praktijk geen belemmering te zijn om lid te worden. Dat ligt veel meer aan elementen zoals of een club bij je past en of je je daar voor langere termijn aan wilt verbinden. Komende jaren zal gekeken worden hoe verjonging van het ledenbestand verder bewerkstelligd kan worden. Op dit moment ligt de nadruk op het meer welkom heten van de leeftijdscategorie 30-40 jaar.

7.3 Profiel vacature bestuur

In november ontstaat een vacature in het bestuur vanwege het aflopen van de zittingstermijn van Jack de Graaff. Een conceptprofiel voor deze vacature is opgesteld en beoordeeld door de vertrouwenscommissie. De suggesties van de commissie zijn overgenomen in voorliggend voorstel.

Vanuit de ledenraad zijn ook nog suggesties ingediend om mee te nemen in het profiel of bij de selectie van de kandidaat. Deze zijn besproken in het vragenuurtje vereniging. Onder andere is verzocht om het mobiliseren van de achterban mee te nemen bij de invulling van de vacature. Hierop is geantwoord dat het bestuur dit als een opdracht beschouwt voor het gehele bestuur waardoor het niet specifiek in dit profiel hoeft te worden gekoppeld.

Besluit: het profiel voor de vacature wordt door de ledenraad ongewijzigd vastgesteld.

7.4 Begrenzing ledenregio's Noord-Holland en Utrecht & Vechtplassen

Dit voorstel betreft de afronding van de herindeling van de ledenregio Noord-Holland en ledenregio Utrecht & Vechtplassen. In 2017 is door de ledenraad ingestemd met de begrenzing van de Vechtstreek. Deze streek is hierdoor onderdeel geworden van de ledenregio Utrecht & Vechtplassen. Voor drie Noord-Hollandse gemeenten was echter nog niet bepaald bij welke ledenregio deze behoren. Over dit onderwerp is zorgvuldig gesproken met de betrokken ledencommissies. Alle argumenten zijn gehoord en vervolgens is gekeken naar een praktische en werkbare oplossing. Hierbij is binding van de leden met de ledenregio en de binding met de beheereenheden meegenomen.

Besluit: de begrenzing van de ledenregio's Noord-Holland en Utrecht & Vechtplassen wordt, voor drie gemeenten, door de ledenraad volgens voorstel vastgesteld. Daarbij vallen de gemeenten Ouder-Amstel en Weesp onder de ledenregio Noord-Holland en de gemeente Wijdmeren, kern van het werkgebied van de beheereenheid Vechtplassen, onder de ledenregio Utrecht & Vechtplassen. Het deel van de gemeente Wijdmeren waar de buitenplaatsen onder vallen blijft behoren tot de ledenregio Noord-Holland.

7.5 Zetelverdeling

Volgens de statuten wordt iedere vier jaar een besluit genomen over de zetelverdeling in de ledenraad. Sinds 2010 is de zetelverdeling echter niet meer opnieuw vastgesteld. Gezien het totaal aantal leden dat sinds die tijd is gedaald, betekent dit dat het huidige systeem een daling van het aantal zetels in de ledenraad tot gevolg zal hebben. Omdat dit tot discussies leidde over de wenselijkheid hiervan hebben Jeroen Dijsselbloem en Martijn Weterings een belronde gehouden met alle voorzitters van de ledencommissies. Dit heeft veel goede input opgeleverd en vormde de basis voor het voorliggende voorstel.

Martijn Weterings licht het voorstel toe. Het bestuur vindt het belangrijk dat de ledenraad een afspiegeling is van de achterban en stelt voor de evenredige vertegenwoordiging op basis van het aantal leden per regio te blijven hanteren. Voorgesteld wordt om het maximaal aantal zetels (90) zoals vermeld in de statuten als uitgangspunt te nemen. Het minimumaantal zetels blijft gehandhaafd op 5 (vaste voet). De overige 30 zetels (flexibele voet) worden verdeeld op basis van het aantal leden in de betreffende regio. De restzetels worden verdeeld in volgorde van het hoogste restpercentage.

Besluit: de aangepaste zetelverdeling wordt vastgesteld voor de periode 2020 - 2023. In mei 2023 wordt op basis van dezelfde methodiek voor de daaropvolgende periode van vier jaar de zetelverdeling vastgesteld. Ledencommissies mogen meer mensen (zg. 'steunleden') laten deelnemen, met dien verstande dat deze personen geen ledenvertegenwoordiger zijn (en dus geen spreek- of stemrecht hebben op de ledenraadvergadering).

8. Campagne 2020 biodiversiteit en bomen

Simone Lubbers praat de ledenraad bij over het verloop van de publiekscampagne van dit jaar, die in het teken staat biodiversiteit en bomen. Deze campagne startte in april en door de coronaperikelen werd de boodschap aangepast. Nu wordt gevraagd de biodiversiteit te koesteren en explicieter om de natuur te waarderen omdat we niet zonder kunnen. Al meerdere jaren wordt het onderwerp biodiversiteit gebruikt als basiselement van de campagnes. Dit jaar wordt dit bredere thema zelf gebruikt omdat kennis over dit onderwerp achterblijft. Door middel van een bewustwordingscampagne wordt uitgelegd (zowel voor Natuurmonumenten als voor OERRR) wat het begrip inhoudt. Naast een bewustwordingsvideo en het nationale tuinonderzoek kan men een actiepakket aanvragen. Het bevat een krant met veel informatie over biodiversiteit en wat je zelf daaraan kan doen en een zakje bloemzaadjes. Alle niet-leden die dit pakket hebben aangevraagd worden gebeld met de vraag of ze het werk van Natuurmonumenten structureel willen steunen. Nieuwe leden krijgen een boom cadeau die in het najaar opgehaald of geplant kan worden tijdens de boomplantdag.

De campagne loopt goed, er zijn al ruim 100.000 actiepakketten aangevraagd en 8.000 nieuwe leden geworven. Daarnaast valt het op dat meer mensen dan vorig jaar meteen een donatie doen en/of meteen lid worden als het actiepakket wordt aangevraagd. Lopende de campagne wordt online ook zoveel mogelijk aangehaakt bij actualiteiten, zoals de droogte. De vereniging zal woorden gebruiken die uitlegbaar zijn en belangrijke onderwerpen, zoals biodiversiteit, op een begrijpelijke manier hanteren.

9. Ingekomen stukken

Er waren twee moties ingediend, waarvan er één is ingetrokken. De ingetrokken motie betrof bomenkap, waarbij het vooral ging om bosbeheer door andere terreinbeherende organisaties. De motie, afkomstig van de ledencommissie Gelderland, is in het vragenuurtje Beheer uitgebreid aan de orde geweest en vervolgens besproken met het bestuur.

Koos Biesmeijer vertelt dat het bestuur heeft toegezegd dat Natuurmonumenten zich actief zal inzetten voor verantwoord bosbeleid en -beheer en in gesprek zal blijven over dit onderwerp.

De tweede motie betreft de communicatie rond de nieuwsbrieven van de ledencommissies. Deze motie is ingediend door de ledencommissie Drenthe en besproken in het vragenuurtje Marketing & Communicatie. Jack de Graaff geeft aan dat een aantal dingen rond de nieuwsbrieven bij de ledencommissie Drenthe niet helemaal soepel verliepen. Het belang van ledencommissies om, binnen de afgesproken kaders, goed te kunnen communiceren met de achterban wordt onderschreven. Er zijn initiatieven genomen om dit op te lossen, een nader gesprek hierover volgt. Het bestuur ziet de motie als ondersteuning voor het ingezette beleid en neemt de motie daarom over.

10. Rondvraag

Een vraag is gesteld over de Bossenstrategie die door de overheid wordt opgesteld. De strategie heeft tot doel in Nederland meer bos te creëren en men vraagt zich af of de vereniging hier voldoende gebruik van maakt. Geantwoord wordt dat de strategie kansen biedt voor de biodiversiteit, het klimaat

en de leefomgeving binnen, maar ook buiten de eigen gebieden, door bijvoorbeeld het creëren van bufferzones. Aan de andere kant is er ook een bedreiging: als deze bossen op de verkeerde plekken worden geplant, dan kan het gebied worden aangetast (bijvoorbeeld een weidevogelgebied). Het is goed hier alert op te reageren in samenwerking met andere terreinbeherende organisaties. De meest recente informatie wordt met de ledenraad gedeeld op KIEK Online, zodat ledenvertegenwoordigers die dat willen hierop kunnen reageren.

De samenwerking met FrieslandCampina is in het vragenuurtje Marketing en Communicatie aan de orde geweest. Er heerst tevredenheid over de samenwerking maar op dit moment is er in de landbouwsector sprake van een grote polarisatie. Het is daardoor voor 'gematigde boeren' moeilijker om zich uit te spreken. Een eerste evaluatie rond de samenwerking is gehouden. Hieruit blijkt een positieve tendens, boeren die zich inzetten voor biodiversiteit verdienen meer. Steeds meer boeren zijn bereid mee te doen en er zit een stijging in de verkoop van deze producten. Er is echter ook een deel van de achterban van FrieslandCampina die er in meer of mindere moeite mee heeft, omdat deze werkwijze nieuwe eisen met zich meebrengt. Niet elke boer wil daaraan meedoen. De vereniging blijft in gesprek met de boeren met als doel meer boeren aan te laten sluiten bij dit initiatief. Het is de bedoeling dat de criteria elk jaar worden aangescherpt zodat de biodiversiteit er stap voor stap op vooruitgaat bij de reguliere melkveehouder.

Tot slot worden de leden van de ledencommissies opgeroepen om veel gebruik te maken van KIEK Online. Plaats hier zelf ook voorbeelden op van nieuwe initiatieven en gebruik dit platform om ideeën uit te wisselen en een gezamenlijke dialoog te voeren.

Vervolgens sluit de voorzitter de vergadering.

BIJLAGE:

Aanwezig zijn:

- a) van het bestuur : de dames De Bruin, Koopman en Verbij en de heren Dijsselbloem, Biesmeijer, De Graaff en Weterings.
- b) van de ledenvertegenwoordigers:
- Groningen : mevrouw Jansen en de heer Kleinmeijer
 - Friesland : de heren Van Baaren, Lenten, Oversteegen en Teders
 - Drenthe : mevrouw Bijkerk en de heren Klein Nulent, Kraal, Lanting en Meijers
 - Overijssel : de heren Alberts en Algra
 - Gelderland : mevrouw Van Harten en de heren Janszen, Hekelaar en Vlasveld
 - Flevoland en Zwarte meer: mevrouw Oomen en de heren Van Alfen, Verkaik en Van der Wal
 - Utrecht en Vechtplassen: mevrouw Silver en de heren De Boer, Kamphof, Kortekaas en Oosterling
 - Noord-Holland : de dames Johnson, Nieuweboer en Wonneberger en de heren De Jong en Tan
 - Zuid-Holland : de dames Padberg en Visser en de heren Van Deursen, Edens en Haaijer
 - Zeeland en Volkerak : de heer Kramer
 - Noord-Brabant en Rijk van Nijmegen: mevrouw Erisman en de heren Claessen, Hoogveld, Van der Kleij, Smeulders en Wolters
 - Limburg en De Kempen: de dames de Beaumont en Hommes en de heren Van Gemert en Weijs
- c) van de directie : mevrouw Panis en de heren Van den Tweel en Wams

Afwezig zijn:

- a) van het bestuur : mevrouw Schuiling, de heer Baan
- b) van de ledenvertegenwoordigers:
- Groningen : de heren Scholte en Van der Veen
 - Friesland : mevrouw Meijer
 - Drenthe : --
 - Overijssel : mevrouw Jonkers en de heren Kuijper, Spijker en Veenstra
 - Gelderland : mevrouw Van der Mey, de heren Jansen en Kuper
 - Flevoland en Zwarte meer: --
 - Utrecht en Vechtplassen: de heer Kaal
 - Noord-Holland : mevrouw De Vreede en de heren Breider, Klinkhamer, Van der Leij, Scheen en Zijlema
 - Zuid-Holland : de dames Dogterom en Stam en de heer Bruinsma
 - Zeeland en Volkerak : de heren Moen, Sinke en Sinke
 - Noord-Brabant en Rijk van Nijmegen: de heren, Broeksteeg, Naderman en Van Raaij
 - Limburg en De Kempen: --